

*Снівак О.П., Віардо К.О.
(Харків)*

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ НА БАЗІ ХАРКІВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ.

Розглянуті заходи по національно-патріотичному вихованню учнівської молоді, що впроваджуються у Харківському історичному музеї.

Патріотичне виховання на сьогоднішній день є однією з найактуальніших проблем державної політики, адже наша країна потребує осіб, які чесно і з повною віддачею будуть виконувати професійні завдання на користь суспільства. Під патріотичним вихованням розуміють комплекс засобів, спрямованих на формування у людини любові до Вітчизни, поваги до історії рідного краю. Патріотизм передбачає не тільки гордість за минуле країни, але й цілеспрямованість до кращого майбутнього. Основною метою національного виховання на сучасному етапі є передача вихованцям соціального досвіду, успадкування ними духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування незалежно від національної приналежності особистісних рис громадянина Української держави, духовності, трудової, моральної, розумової та естетичної культури.

У Харківському історичному музеї проводиться низка заходів з національно-патріотичного виховання, присвячених Дню Конституції України, Дню української писемності та мови, Дню українського козацтва, а також заходи, присвячені затвердженню державних символів України: Прапора, Герба, Гімну.

Важливим засобом національно-патріотичного виховання є вивчення символіки нашого народу. До Дня Конституції України розроблено сценарій масового заходу, головною ідеєю якого є виховання патріотизму і гордості за нашу Батьківщину та почуття поваги до державних символів – прапору, гербу, гімну.

Захід проводиться в актовій залі музею та в експозиціях «Україна. Час змін» і «Слобожанські мотиви». На початку заходу відвідувачам музею розповідають легенду про утворення України за часів давніх богів, воєвод та царів. Основна частина заходу представлена у вигляді усного журналу, сторінки якого демонструються на великому екрані. Гортаючи сторінки цього журналу, гості музею засвоюють знання з української історії. На перших сторінках журналу представлені наукові відомості про Україну – географічні, політичні, економічні, історичні та етнографічні.

Наступна сторінка має назву «Державні символи», яка розповідає про державні символи України – прапор, гімн і герб, згадує про постанови Верховної Ради України 1992 року, коли було затверджено, як держаний гімн, мелодію М. Вербицького «Ще не вмерла Україна», синьожовте знамено – державним прапором, а тризуб – малим гербом України. На наступних сторінках представлені найбільш відомі символи України (показ фото на екрані супроводжується цікавою розповіддю про кожен з них): рушник, верба, калина, писанка, бандура.

Далі відвідувачам пропонується сторінка «Розумників», де їм потрібно дати відповіді на запитання, які стосуються нашої Батьківщини. Наприклад, про географічні, політичні та соціальні особливості України. Остання сторінка журналу має назву «Підсумкова», на якій ведучі заходу підбивають підсумки заходу, проводять гру «Правда чи ні», для закріплення отриманих відомостей про Україну, а саме задають аудиторії питання з гумором. Наприклад, «Правда, що День Незалежності святкують 8 березня?» чи «Правда, що прапор України червоного кольору?».

Завершується основна частина заходу віршем Володимира Сосюри «Любїть Україну». Після цього відвідувачів музею запрошують на тематичні екскурсії по експозиціях «Україна. Час змін», де основну увагу приділяють державній символіці та досягненням нашої держави, та «Слобожанські мотиви», на якій екскурсивод розповідає про національні символи України, традиції та звичаї нашого народу.

Таким чином, захід присвячений Дню Конституції України розрахований на дітей шкільного віку, має на меті виховання патріотизму та гордості за рідну землю, за свій народ, за свою Батьківщину.

Ще один музейний захід присвячено Дню української писемності та мови. Національна свідомість і патріотизм починаються зі ставлення до своєї мови. Поняття рідна мова виступає поряд з поняттями рідного дому, батьківської хати, материнського тепла, Вітчизни. Тобто мова сприймається не просто як засіб комунікації і не тільки як знаряддя формування думок, а як одне з головних джерел, що оживляють патріотичні почуття, як рецептор духовного життя людини. Рідна мова є одним із головних засобів успадкування культури від покоління до покоління.

Захід проходить в актовій залі музею, де, за допомогою мультимедійних засобів, створено атмосферу, що допомагає зрозуміти важливе значення рідної мови. Коли відвідувачі заходять до зали – лунає пісня «Україна» у виконанні Катерини Бужинської, а на великому екрані демонструються портрети класиків української літератури: Володимира Сосюри, Максима Рильського, Тараса Шевченка, Олександра Олеса, Панаса Мирного з їх висловами про рідну мову. Також у залі створена невеличка виставка книг із фондів Харківського історичного музею.

Захід починається з лекції, присвяченої Дню української писемності та мови. В лекції йдеться про Преподобного Нестора Літописця – ченця Києво-Печерського монастиря, продовжувача традицій слов'янської писемності, автора «Повісті врем'яних літ». Адже, історія кожної мови вивчається в нерозривному зв'язку з історією народу, який є носієм цієї мови, її творцем. І періодизація української літературної мови тісно пов'язана з історією українського народу. Саме про це гості заходу дізнаються з лекції. Після цього гостям пропонують різні конкурси та вікторини. Наприклад, на проекторі демонструються уривки українських казок і гостям треба

вгадати їх назву, потім потрібно скласти українські прислів'я та приказки з наведених пронумерованих складів. А особливо зацікавлює гостей наступний конкурс, де треба написати своє ім'я та прізвище на глаголиці. Завершується захід нагородженням команд символічними золотими та срібними медалями.

Отже, захід присвячений Дню української писемності та мови розраховано на дітей початкового навчання. Метою заходу є формування особистості з глибоким відчуттям своїх коренів, у розвитку кращих ментальних рис дитини, у пробудженні інтересу та прищепленні глибокої любові до рідної мови, літератури, традицій та звичаїв українців.

До Дня українського козацтва у Харківському історичному музеї проводиться захід «Козацькому роду нема переводу», який розповідає про нашу національну гордість – історію українського козацтва. Минуле кожної країни в історичній пам'яті народу ототожнюється з епохальними періодами та подіями національного та загальнодержавного рівня. Особливе місце в історії України посідає Козацька доба. Даний захід починається з відвідування експозиції «Україна – козацька: погляд крізь століття», в якій центральне місце посідає унікальна гетьманська хоругва кінця XVII ст. з колекції Харківського історичного музею та інші цікаві експонати. Після екскурсії учасників заходу запрошують до актові зали музею для проведення різноманітних конкурсів на козацьку тематику. Починається конкурсна програма з того, що гості поділяються на дві команди, обирають отаманів, а перше випробування отаманів – надувати повітряну кульку до тих пір, поки вона не лузне. Хто впорається раніше – отримує дерев'яний муляж булави, як символ отаманської влади. Є також і конкурс писарів, для якого кожній команді роздається лист паперу і кольорові олівці. Необхідно якомога швидше намалювати козака у повний зріст. А далі проводяться козацькі вікторини, де гості заходу закріплюють почуте з екскурсії і за кожну правильну відповідь команда отримує марку із зображенням козака, а в якій команді марок виявиться більше – та команда і перемогла. Особливо подобається останній конкурс «Переправа», де перевіряється взаємовиручка козаків. Для цього кожна з команд шикуються в колону. Учасник, який стоїть першим, бере собі на спину наступного учасника і переносить його через уявну річку на другий бік залу. Той учасник, якого несли на спині, повертається назад і переносить наступного учасника своєї команди і т. д. Перемагає та команда, яка швидше перенесе всіх членів команди через переправу. По закінченню заходу всі бажаючі мали змогу сфотографуватись у вишиваній сорочці, козацькій шапці-кубанці та з козацькою булавою (муляжем).

Таким чином, шляхів досконального виховання національної свідомості і патріотизму безліч. Але всі вони починаються з любові до історії рідної землі, мови, з бажання майстерно володіти нею, з відчуття власної відповідальності за рідну мову, рідну землю, рідну неньку-Україну.

Spivak O., Viardo K.

PATRIOTISM INSTILLATION IN SCHOOL AGED YOUTH BY THE KHARKIV MUSEUM OF HISTORY

The article presents the events hold by the Kharkiv museum of history, which devoted to patriotism instillation in school aged youth.